

פרשת שופטים – איך יוצרים ערי מקלט במרחב הזמן בימינו?

1. **רמבן שמות יב,ב:** מתחילה לא היו שמות חודשים אצלנו, כי היה מניינם **זכר ליציאת מצרים**. **רמב"ן שם כ,ח:** במכילתא אמרו לא תהא מונה [את ימי השבוע] כדרך שהאחרים מונים, אלא תהא מונה לשם שבת. שהגויים מונים ימי השבוע לשם הימים עצמם, יקראו לכל יום שם בפני עצמו ... וישראל מונים כל הימים לשם שבת: אחד בשבת, שני בשבת, כי לזכור השבת בכל יום.

ירושלמי ראש השנה א,ב: שמות החודשים **עלו עמנו מבבל**. **מגילת אסתר:** ותילקח אסתר אל המלך אחשוורוש ... בחודש העשירי הוא חודש **טבת** ... בחודש הראשון הוא חודש **ניסן** ... הפיל פור הוא הגורל. ומחודש לחודש שנים עשר הוא חודש **אדר**. **יחזקאל ח,יד:** והנה שם הנשים יושבות מבכות את **התמוז**.

מדרש שמות החדשים (מובא במילואים לתורה שלמה חי"א): ניסן שבו נעשו ניסים לישראל. אייר שניתן להם בפנים מאירות והוא מלשון אור. סיון מלשון סיני וניסים, שבו עמדו על הר סיני ונעשו להם ניסים. תמוז שבו עשו את העגל ועבודה זרה אחת יש שנקראת תמוז.

2. **פרי עץ חיים שער ר"ה א:** אלול הוא ראשי תיבות 'אנה לידו ושמתי לך' (שמות כא,יג).

רמב"ם הלכות רוצח ו: יש הורג בשגגה ודינו שגולה לערי מקלט וינצל ויש הורג בשגגה ותהיה השגגה קרובה לאונס, שיארע במיתת זה מאורע פלא שאינו מצוי ודינו שפטור מן הגלות ... כיצד? הנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות והרגו בעל הבית בשגגה – פטור מן הגלות [שזה קרוב לאונס ולא היה צריך לחשוב שאדם ייכנס לחצירו]. אך אם היה מוריד חבית מהגג ונפלה על ראשו של עובר ברחוב והרגתו – חייב גלות [שהיה צריך להרחיק אנשים מאתר הבניה והוי רשלנות].

ספר החינוך מצוה תי: נצטוו ישראל לשלוח מכה נפש בשגגה מעירו ולהושיבו בערי מקלט ... משורשי המצווה: לפי שעון הרציחה חמור עד מאד ... ולכן ראוי למי שהרג אפילו שוגג, שבאת תקלה גדולה כזו על ידו שיצטער עליה צער גלות ששקול כמעט כצער מיתה, שנפרד האדם מאוהביו ומארץ מולדתו ושוכן כל ימיו עם זרים. עוד יש תיקון העולם ... שינצל מיד גואל הדם לבל יהרגו ... ועוד תועלת בדבר, לבל יראו קרובי המכה את הרוצח לעיניהם תמיד.

3. **ליקוטי שיחות ב/626:** זה העניין שצריך לפרסם: ה' אומר ליהודים: אני נותן לכם 29 ימים, שבהם אפשר להיקרע מכל ההרגלים השליליים וההנהגות הקודמות – 'ונס שמה', עליכם לברוח לתוך סדר והנהגה של חודש אלול ולהתיישב שם וכך תוכלו לתקן את כל מה שלא היה כדבעי עד כעת, ובמילא הדבר יהיה למקלט מגואל הדם, מכל הקטרוגים.

אבות ד,יד: רבי נהוראי אומר: הוי גולה למקום תורה. **מדרש שמואל שם:** כמעשה דרבי נהוראי (שבת קמז) הלוא הוא רבי אלעזר בן ערך, ששכח תלמודו על שהלך למקום ליצנים השותים במזרקי יין ונמשך אחריהם וכשחזר בעא למקרי בספר תורה 'החודש הזה לכם' וקרא 'החרש היה לבם' ובעו רבנן רחמי עליה ואהדר תלמודיה, ובהיות שלא בכל שעה אתרחיש ניסא – הזהיר התנא שיהיה גולה למקום תורה ולא למקום השותים במזרקי יין.

ספר המצוות להרמב"ם מצוות עשה קעו: סנהדרין נוהגת בין בארץ ובין בחוץ לארץ ... יכול אף ערי מקלט יהיו נוהגות בחוץ לארץ? תלמוד לומר: 'אלה [לכם לחוקת משפט לדורותיכם בכל מושבותיכם]' אלו הדיינים נוהגים בין בארץ בין בחוצה לארץ, אבל **ערי מקלט אינן נוהגות אלא בארץ**. **ליקוטי שיחות ב/381:** בתשובה ישנם שני עניינים: חרטה על העבר וקבלה על העתיד, החרטה על העבר היא ראוייה כאשר הוא מקבל על עצמו להתנהג מכאן והלאה כראוי, משום שאם לא, הרי זה כטובל ושרץ בידו. לכן ערי מקלט היו רק בתחומי ארץ ישראל, משום שהוא נשאר מחוץ לתחומי ארץ שרצתה לעשות רצון קונה, במה מתבטאת החרטה שלו? לכן אף שערי מקלט קולטות גם רוצח מחוץ לארץ, אבל הגלות עצמה צריכה להיות בתוך תחומי ארץ ישראל, ונס **שמה**.